

**You have downloaded a document from
RE-BUŚ
repository of the University of Silesia in Katowice**

Title: Zapalać! Gotowe? – Gotowe!

Author: Tomasz Gęšina

Citation style: Gęšina Tomasz. (2018). Zapalać! Gotowe? – Gotowe!. W: R. Cudak, W. Hajduk-Gawron, A. Madeja (red.), "Na wrywki : 100 cytatów z polskiej poezji i dramatu, które powinien znać także cudzoziemiec" (S. 358-360). Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach - Licencja ta pozwala na kopiowanie, zmienianie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu tak długo, jak tylko na utwory zależne będzie udzielana taka sama licencja.

Zapalać! Gotowe? – Gotowe!

O cytacie

To pointa wiersza Władysława Broniewskiego *Zagłębie Dąbrowskie*, opublikowanego w 1932 roku w tomie *Troska i pieśń. Zagłębie Dąbrowskie* jest jednym z najbardziej zaangażowanych utworów Broniewskiego. Poeta odczytywał go podczas spotkań z robotnikami, zawieszając głos po ostatnim pytaniu – wówczas uczestnicy odpowiadali wspólnie: „Gotowe!”. Wiersz reprezentuje nurt POEZJI PROLETARIACKIEJ. Dotyczy trudnej sytuacji gospodarczej ZAGŁĘBIA DĄBROWSKIEGO – lata 30. XX wieku to okres napięć politycznych i społecznych, będących efektem tzw. WIELKIEGO KRYZYSU. Wiersz ma charakter wiecowo-publicystyczny, nawołuje do rewolucji przeciw kapitalizmowi. Słowa „Zapalać! Gotowe? – Gotowe!” funkcjonują w różnych kontekstach odbioru potocznego – to zarówno formuła zrewoltowanego społeczeństwa, przede wszystkim młodzieży, jak i fraza wykorzystywana w sytuacjach prywatnych, dotyczących podejmowania zbiorowych, emocjonalnych decyzji.

O autorze i jego twórczości

Zob. **Bagnet na broń! / Trzeba krwi!*

Warto wiedzieć

- POEZJA PROLETARIACKA – zob. **Bagnet na broń! / Trzeba krwi!*
- WIELKI KRYZYS – kryzys gospodarczy XX wieku, który objął niemal wszystkie kraje i ich gospodarki. Spowodował zmniejszenie produkcji przemysłowej, bezrobocie, zmiany polityczne. W Polsce trwał w latach 1929–1935 i wiązał się ze znaczącym spadkiem cen artykułów rolnych, z obniżeniem produkcji przemysłowej oraz wzrostem liczby bezrobotnych.
- ZAGŁĘBIE DĄBROWSKIE – region geograficzno-historyczny w zachodniej Małopolsce, który graniczy z Górnym Śląskiem. Obecnie znajduje się we wschodniej części województwa śląskiego. Występują tu bogactwa

naturalne (głównie węgiel kamienny). Intensywny rozwój przemysłu (kopalnie węgla i huty) na obszarze Zagłębia Dąbrowskiego przypadł na wiek XIX. Lata 30. XX wieku to okres załamania gospodarczego, górnicy strajkowali przeciwko obniżeniu płac o 15%, motywowanemu koniecznością walki z kryzysem. Podczas strajków doszło do starć robotników z policją.

Z opracowań

[...] rok 1930, w którym powstał wiersz, był bowiem momentem szczególnych napięć społecznych i politycznych. Broniewski, który świadomie podjął się roli „barda rewolucji” oraz współtwórca „poezji proletariackiej”, z aktualnych składników rzeczywistości zbudował jeden ze swoich najbardziej zaangażowanych i agitacyjnych utworów. Odmiennymi, niż na początku wiersza, motywami i środkami stylistycznymi wypełnia drugą jego część; są one teraz idiomatyczne, hasłowe, brzmią jak formuły tytułu z gazety czy treści plakatu. W stylizacji na pieśń rewolucyjną taka ich funkcja jest na swój sposób uprawomocniona; ten rodzaj odwołań stanowi bowiem ukryte nawiązania do prasowych i wiecowych „cytatów”. Mogłoby się wydawać, że te właśnie odwołania zamkną wiersz Broniewskiego w doraźnej aktualności. Tak się jednak nie dzieje, chociażby ze względu na poetycką i znaczeniową nośność pointy wiersza. Mieszczące się w niej przesłanie ma niewątpliwie sens uniwersalny, staje się wyrazem „rewolucji wiecznej” – niezgody na krzywdę i bezsens bezwzględnej „pogoni za zyskiem”.

Bujnicki 2014, LXXXIII-LXXXIV

Wkrótce po tym osobistym zetknięciu się z życiem i pracą górników Broniewski napisał *Zagłębie Dąbrowskie*. Zachowany w autografie poety brulion utworu nosi datę 27 listopada 1930. Jak świadczy wygląd rękopisu, większość przekształceń wprowadzał poeta w trakcie pisania: skreślał fragmenty nie odpowiadające jego zamysłowi twórczemu i poniżej skreśleń notował nowy tekst. Stosunkowo najdłużej borykał się z zakończeniem wiersza. Poszukując dla pointy formy najlepszej, czterokrotnie formułował tekst ostatniej zwrotki, przy czym w każdej redakcji powtarzał motyw lontów dynamitowych i związanej z nim wers: „Do strzału! Gotowe? Gotowe!”.

Lichodziejewska 1967, 199

Bibliografia

Bujnicki T., 2014: *Wstęp*. W: Broniewski W.: *Wybór wierszy*. Wrocław.

Lichodziejewska F., 1967: *Historia trzech wierszy Władysława Broniewskiego*. „Pamiętnik Literacki”, R. 58, z. 3.

Tramer M., 2010: *Brudnopis in blanco. Rzecz o poezji Władysława Broniewskiego*. Katowice.

Tomasz Gęsina